

TEODOR LIPPMAA
17.11.1892–27.01.1943

Teodor (Theodor) Lippmaa (kuni 1924 Lipman) sündis 17. novembril 1892. a Riias, kuhu tema Pärnumaalt pärit vanemad olid tööotsinguil elama asunud. Seal lõpetas ta 1908. a neljaklassilise linnakooli ja tegi 1909. a kodukooliõpetaja eksamid. Seejärel töötas ta loodusloo õpetajana Riia erakoolides. 1914. a sooritas ta keskkooli küpsuseksamid. Esimese maailmasõja puhkedes läks T. Lippmaa 1915. a keemikuna tööle ühte sõjatehasesse. 1917. a immatrikuleerus ta Petrogradi ülikooli füüsika-matemaatikateaduskonna üliõpilaseks, kuid sai seal õppida ainult ühe aasta. Seejärel sõitis ta Altaisse, kus töötas kooliõpetajana ja kus algas ka tema töö botaanikuna.

1922. a tuli T. Lippmaa tagasi Eestisse ja astus Tartu Ülikooli. 1925. a kaitses ta magistritöö ja asus ülikoolis tööle vanemassistendina. 4. septembril 1926 kaitses ta doktoridissertatsiooni ja sai dotsendi kutse. Aastatel 1929–1930 viibis ta uurimisreisil Prantsusmaal ja Alžeerias. Alates 1930. a-st töötas T. Lippmaa Botaanika Instituudi ning Botaanikaaija direktorina ja Tartu Ülikooli botaanikaproffessorina. Sellest ajast algas ka tema viljakaim loomeperiood. Ta alustas Eesti taimkatte kaardistamist, kirjutas hulga suuri teoreetilisi ja meetodilisi uurimusi taimkatte struktuuri, ökoloogia, klaasifikatsiooni ja dünaamika küsimustes, võttis osa rahvusvahelistest botaanikakonverentsidest, sai ülemaailmselt tuntuks kui üks sünuuside meetodi loojaid geobotaanikas jne.

Ta tegutses ka aktiivse ühiskonnategelasena – töötas Looduskaitse Nõukogu (1935–1938) ja Looduseuurijate Seltsi (1939–1941) esimehena, koostas Eesti looduskaitse seaduse, mis kehtestati 1935. a jne.

1939. a valiti T. Lippmaa Eesti Teaduste Akadeemia akadeemikuks. Ta oli 1938. a asutatud Eesti TA esimene ja ainuke valitud liige.

Põhilise osa teadusfaktidest kogus T. Lippmaa oma paljudel uurimisreisidel ja statsionaarsetel välitöödel Eestis (Abruka saarel, Setumaal, Pärnumaal, Rangu nõmmel jm) ning välismaal (Põhja-Altais, Soome ja Norra Lapimaal, Prantsusmaal, Alžeerias, Hollandis, Saksamaal, Rootsis, Soomes, Kanadas, USA-s). 1920. a uuris T. Lippmaa tulemuslikult taimepigmentide ökofüsioloogiat. Saksa okupatsiooni ajal tuli T. Lippmaa tagasi selle teema juurde, kavatsedes kirjutada suurema uurimuse pigmentide biokeemiast ja ökofüsioloogiast.

T. Lippmaa intensiivse töö ja elu katkestas nõukoguse lennuväe terrorirünnak. Üks pomm langes ka tema kodule botaanikaaias. Selle tagajärjel hukkusid 27. jaanuaril 1943. a professor Lippmaa, tema abikaasa Hilja ja tütar Siiri. Teodor Lippmaa on maetud Rahumäe kalmistule.